

Karut kirkasvetiset järvet

Kuva: Juho Kotanen

Karuja, mutta monimuotoisia vesiä

Etelä-Savon ja koko Suomen ylpeys ovat sinisenä siintävät kirkasvetiset järvet. Karut kirkasvetiset järvet ovat niukkaravinteisia ja vähätuottoisia. Niiden valuma-alueesta suuri osa on harju- ja hiekka- tai kallioaluetta. Niitä esiintyy koko Suomessa, mutta eniten Järvi-Suomessa. Myös suuri osa Saimaan selkävesiä ja reittivesiä edustaa tätä luontotyyppiä.

Vaikka järvet ovat karuja, niissä on runsaasti elämää. Suuri näkösyvyys mahdollistaa pohjalehtisten ja upsolehtisten vesikasvien menestymisen. Kelluslehtisiä on yleensä melko niukasti. Ilmaversoisia, kuten järviruokoa on yleisesti, mutta yleensä harvoin kasvustoina. Luonteenomaisia vesikasvilajeja ovat muun muassa nuottaruoho, lahnaaruohot, äimäruoho, järvisätkin, ruskoärviä, järvikorte ja järviruoko. Näille järville luonteenomaisia kalalajeja ovat muun muassa muikku, siika ja kuore. Tyypillisiä vesilintuja ovat kuikka, tukkakoskelo, kalatiira ja selkälokki.

Etelä-Savossa, Keski-Saimaalla ovat äärimmäisen uhanalaisen saimaannorpan kotivedet. Saimaannorppia on arvioitu olleen parhaimmillaan useita tuhansia ja niitä eli joka puolella Saimaata. Nykyään saimaannorppia on noin 270 yksilöä. Se on Saimaalla jääkauden jäännös eli relikti, kuten myös kylmissä, hapekkaissa ja puhtaissa syvänteissä viihtyvä äyriäinen, jättikatka.

Kuormitus on vähentynyt, mutta ei vielä riittävästi

Karujen ja kirkasvetisten järvien luonnontilaa ovat heikentäneet rehevöityminen ja muu veden laadun heikentyminen. Maa- ja metsätalouden, turpeenoton, asutuksen ja teollisuuden ravinne-, kiintoaines- ja muiden haitallisten aineiden päästöt rehevöittävät ja likaavat järviä. Suojaisat ja matalat lahdet voivat olla selvästi rehevöityneitä, vaikka suurten selkävesien vedenlaatu olisikin pysynyt hyvänä. Teollisuuden ja asutuksen kuormitusta on saatu huomattavasti vähennettyä, mutta etenkin maa- ja metsätalouden hajakuormituksen vähentämisessä on edelleen suuria haasteita. Myös vedenpinnan säännöstely ja vesirakentaminen, kuten ruoppaukset ja perkaukset, sekä rantarakentaminen muuttavat järvien ja niiden rantojen tilaa.

Järvi-Suomen järviluonto on maailmanlaajuisesti ainutlaatuisia. Järvien ja niiden eliöstön tilaa voidaan parantaa jatkamalla ponnisteluja vesiin tulevan kuormituksen vähentämiseksi, turvaamalla vielä rakentamattomia rantoja sekä kunnostuksella ja hoidolla. Vesien tilan parantamiseksi on laadittu alueellinen vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma, joista saa tietoa ELY-keskuksesta. Rehevöityneen järven kunnostuksesta ja hoidosta saa tietoa Suomen ympäristökeskuksessa tuotetusta oppaasta Sarvilinna, A. & Sammalkorpi, I. 2010. Rehevöityneen järven kunnostus ja hoito. Ympäristöopas 2010. Suomen ympäristökeskus.